

Pradinukų kalbėjimo sutrikimai ir taisyklingos kalbos ugdymas

Parengė Vilniaus r. Nemenčinės K. Parčevskio
gimnazijos logopedė metodininkė
Danuta Banevič

Nemenčinė, 2018 m.

Uždaviniai:

- atskleisti logopedo veiklos ypatumus;
- skatinti tėvus dalyvauti ir bendradarbiauti su logopedu ugdant vaiko kalbą;
- pateikti tėvams patarimų, kaip kasdien ugdyti vaiko kalbą namuose;
- pedagogiškai šviesti ir mokyti tėvus;

Wstęp

- Rozwój mowy nie przebiega u wszystkich dzieci jednakowo. U jednych szybciej, u innych wolniej. Stopień rozwoju mowy zależy od wpływu środowiska oraz od psychofizycznego rozwoju dziecka.
U znacznej jednak liczby dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym (ok. 30%) występują zaburzenia i opóźnienia rozwoju mowy.
- **Normą rozwojową jest, jeśli dziecko w wieku:**
 - 7 lat — ma utrwaloną poprawną wymowę wszystkich głosek oraz opanowaną technikę mówienia.**

Wadom wymowy towarzyszą często wady zgryzu, trudności w nauce, problemy związane z zachowaniem i koncentracją uwagi, a także zaburzenia emocjonalne i psychiczne.

Praca logopedy polega na pomocy osobom, które z różnych powodów mają zaburzenia mowy utrudniające im komunikowanie się z innymi ludźmi.

Diagnozą logopedyczną objęte są wszystkie dzieci przyjmowane do gimnazjum.

- Szczegółowe badania mowy przeprowadzam u dzieci z klas I na początku roku szkolnego.

Rozpoczynam zajęcia logopedyczne od rozmowy z rodzicami, podczas której rodzice wyrażają zgodę na pomoc swemu dziecku oraz podpisują zobowiązania.

Wady wymowy u dzieci klas początkowych

- Do najczęściej spotykanych zaburzeń mowy zalicza się:

seplenienie międzyzębowe - w czasie wymawiania głosek takich, jak np. **s, z, c, dz** język jest wsuwany między zęby;

seplenienie proste - to najczęściej zamiana głosek **sz, ż, cz, dż** na **s, z, c, dz**, np. zamiast szkoła - skoła;

Wady wymowy u dzieci klas początkowych

- rotacyzm - brak głoski "r" lub nieprawidłowa jej wymowa;

- bezdźwięczność - głoski dźwięczne ulegają ubezdźwięcznieniu np. woda - fota;

Wady wymowy u dzieci klas początkowych

- *Łambdacyzm* - nieprawidłowa wymowa głoski [ł].
(Głoska [ł] w mowie dziecka pojawia się w drugim, trzecim roku życia).
- *Mowa cicha, niewyraźna lub gwarowa.*

Przyczyny problemów z wymową

- Zbyt długie karmienie butelką
- Zbyt długie ssanie smoczka
- Ssanie kciuka
- Dłużej utrzymujący się katar
- Przerośnięty trzeci migdał
- Problemy z przerośniętymi migdałkami podniebiennymi
- Infantylny sposób połykania
- Wada zgryzu
- Zbyt krótkie wędzidełko podjęzykowe lub wędzidełka wargowe
- Wczesna próchnica zębów mlecznych
- Rozszczep podniebienia lub /i warg
- Nieprawidłowe oddychanie
- Niedosłuch
- Dostarczanie nieprawidłowych wzorców wymowy (mówienie zdziecinniałe do dziecka)

Korekcja wad wymowy polega na:

- usprawnianiu narządów artykulacyjnych (języka, warg, podniebienia miękkiego);
- ćwiczeniach oddechowych;
- kształtowaniu słuchu fonematycznego (wysłuchiwanie i różnicowanie dźwięków mowy);
- wywoływaniu, korygowaniu i utrwalaniu prawidłowej wymowy głosek w izolacji, sylabie, wyrazie, zdaniu i dłuższych wypowiedziach.
- automatyzacji prawidłowej wymowy nie tylko pod uchem logopedy w gabinecie, ale na co dzień w różnych sytuacjach życiowych.
- Ustalany jest sposób utrwalania w domu przez ucznia przeprowadzonych wcześniej w gimnazjum ćwiczeń i określany zakres obowiązków w tych czynnościach rodziców.

Od czego zależy skuteczność terapii logopedycznej?

- Od rodzaju wady wymowy lub/i/ zaburzenia mowy
- Od sprawności umysłowej dziecka
- Od sprawności aparatu artykulacyjnego
- Od prawidłowej kompleksowej diagnozy
- Od systematyczności w uczęszczaniu na zajęcia logopedyczne i ćwiczeń z dzieckiem w domu
- Od wczesnego rozpoczęcia terapii
- Od aktywnego i świadomego udziału zarówno rodzica jak i dziecka w terapii
- Od porozumienia terapeuty z rodzicem
- Od kompetencji logopedy

Wskazówki terapeutyczne dla rodziców

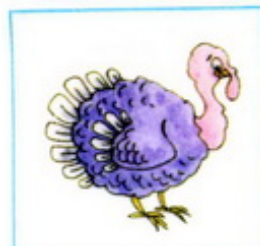
1. Zawsze mówimy do dziecka poprawnie (nie zdrabniamy wyrazów itp.)
2. Korygujemy błędną wymowę dziecka, jeżeli wiemy, że może ono powiedzieć dane słowo prawidłowo, bezbłędnie.
3. Współuczestniczymy w zajęciach logopedycznych.
4. Systematycznie pracujemy z dzieckiem w domu, zgodnie z sugestiami logopedy.
5. Ćwiczenia wykonujemy przed lustrem – **ćwiczymy dwa razy dziennie po 15 minut.**
6. Pamiętajmy o codziennych ćwiczeniach pozwalających usprawnić narządy mowy (język, wargi, policzki, podniebienie).
7. Wykonujemy z dzieckiem tylko te ćwiczenia, które zostały mu zalecane.
8. Jesteśmy cierpliwi i serdeczni w stosunku do dziecka podczas ćwiczeń.
9. Od naszej sumiennej pracy w domu zależy, czy dziecko odniesie SUKCES.
10. Pozostajemy w stałym kontakcie z logopedą.

Gimnastyka artykulacyjna

Obrazkowa gimnastyka artykulacyjna

Gimnastyka aparatu mowy

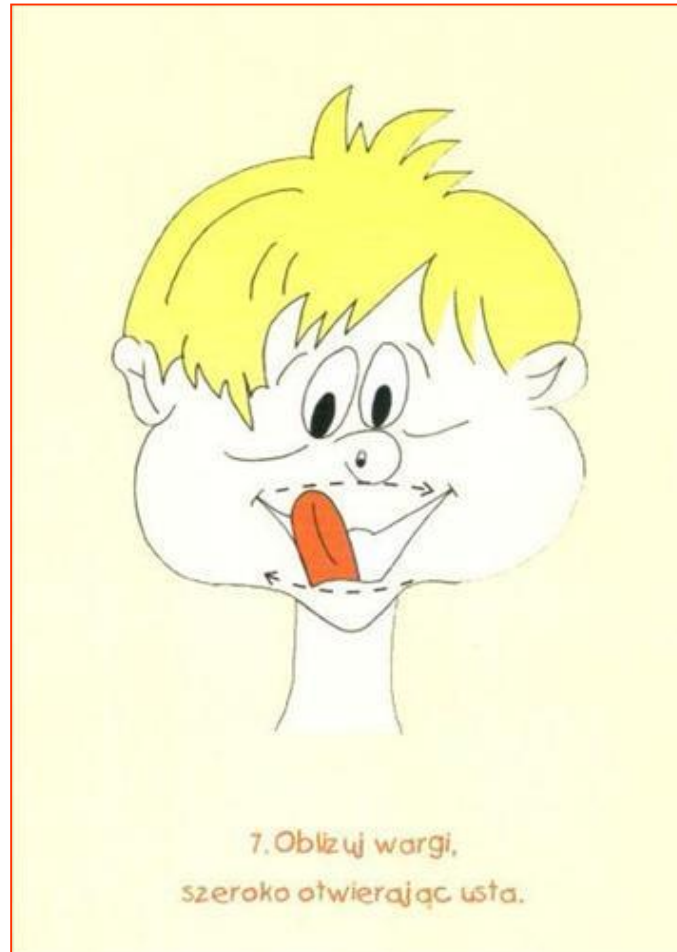

17. Uśmiechnij się szeroko,
pokazując zęby.

10. "Myj" językiem zewnętrzną powierzchnię
górných i dolnych zębów.

Gimnastyka aparatu mowy

Gimnastyka aparatu mowy

1. Wsuń język w kierunku brody,
szeroko otwierając usta.

2. Wsuń język w kierunku nosa,
szeroko otwierając usta.

Reguły prowadzenia rozmowy w rodzinie:

- W czasie rozmowy **nie przerywamy** sobie nawzajem.
- **Zabieramy głos zamiennie**; dopiero gdy skończy wypowiedź jedna osoba, głos zabiera następna.
- **Nie mówimy za drugich**. Każdy powinien mieć świadomość, że zostanie wysłuchany.
- Rodzeństwu należy wytłumaczyć, że nie tylko uczenie się płynnego czytania, czy bezbłędnego pisania, ale i płynnego mówienia wymaga pewnego czasu.

Jak zapobiegać błędom w wychowaniu dzieci z zaburzeniami mowy.

- Nie wymagać od dziecka posługiwania się mową dorosłych, ale też nie naśladować jego języka. Takie postępowanie utrudnia dziecku naukę mowy.
- Nie przestawiać dziecka leworęcznego na rękę prawą bez konsultacji z psychologiem i logopedą. Takim działaniem można wyrządzić mu krzywdę np. wywołać jąkanie.
- Nie poprawiać, nie krytykować i nie zmieniać stylu wypowiedzi dziecka.
- Starać się słuchać co dziecko do nas mówi ponieważ chętnie słuchane – chętnie mówi.

Jak zapobiegać błędom w wychowaniu dzieci z zaburzeniami mowy.

- **Rodzice mogą korzystać z konsultacji i porad logopedycznych w ciągu trwania całego cyklu terapii mowy.
W razie pojawiania się trudności w przebiegu terapii mowy rodzice są zapraszani na indywidualne rozmowy.**
- **O zakończeniu terapii logopedycznej decyduje ocena stanu prawidłowości wymowy dokonana wspólnie przez logopedę i rodziców. O zakończeniu lub przerwaniu zajęć mogą też decydować samodzielnie rodzice.**

Dzięki systematycznej pracy uczeń szybko i skutecznie uczy się poprawnie mówić i pisać!

Jak rozwijać słuch fonematyczny u dzieci?

- Niewielu rodziców zdaje sobie sprawę z tego, że to właśnie słuch fonematyczny w dużym stopniu warunkuje osiągnięcie prawidłowego rozwoju mowy dziecka oraz opanowanie umiejętności czytania i pisanania.
- Zaburzenia słuchu fonematycznego często powodują trudności w czytaniu (uporczywe literowanie) i pisananiu ze słuchu.

Przykładowe ćwiczenia słuchu fonematycznego

- **Ćwiczenia na materiale bezliterowym – ćwiczenia słuchowe i rytmiczne:**
 - Rozpoznawanie dźwięków i szmerów .
 - Odtwarzanie przez dzieci słyszanego rytmu przy pomocy wystukiwania, wyklaskiwania, wytupywania.
- **Ćwiczenia na materiale literowym:**
 - Wyodrębnianie zdań w mowie, słów w zdaniach.
 - zabawa w dopowiadanie brakującego słowa w zdaniu
(np. **gruszka jest żółta, a wiśnia...**)
 - - dokańczanie słów (pokazujemy dziecku obrazek i wypowiadamy pierwszą część słowa, dziecko dopełnia drugą sylabę np. **pił – ka , ry – ba**).

Przykładowe ćwiczenia słuchu fonematycznego

- Wyodrębnianie sylab w słowach:
- - zabawa w poszukiwanie przedmiotów , których nazwy zaczynają się od - „sza”
(szalik , szafa ...)
- - wybieranie obrazków w nazwach, w których jest sylaba - „ro”
(rower, krowa, korona ...)
- - zabawa w imiona.

Przykładowe ćwiczenia słuchu fonematycznego

- **łańcuch sylabowy:** dziecko wypowiada dwusylabowy wyraz, dzieli go na sylaby, druga sylaba staje się początkiem nowego wyrazu np. **wa- ta, ta-ma.**
- **podział wyrazów na sylaby** (dziecko nazywa obrazki, a następnie dzieli je na sylaby i liczy):
- **analiza z podskokami** - podajemy dziecku wyraz, a jego zadaniem jest podzielić go na sylaby, po wymówieniu każdej z nich musi podskoczyć np. **balony - ba (podskok) lo (podskok) ny (podskok).**
- **podział wyrazów na sylaby i wyodrębnianie głosek w sylabie.**
- **różnicowanie głosek opozycyjnych:**

półka- bułka

koza - kosa

budy- buty

domek- Tomek.

Jeżeli Twoje dziecko:

potrafi zadawać pytania i wysłuchać odpowiedzi
rozumie polecenia formułowane przez dorosłych

potrafi zwrócić się o pomoc

potrafi się przedstawić, wie ile ma lat i gdzie mieszka

chętnie bawi się z rówieśnikami w gry i zabawy dziecięce, przestrzegając reguł

interesuje się książkami i opowiadanymi historiami

opowiada historyjki do obrazków

potrafi podzielić proste słowa na sylaby (np. mama, tata)

rysuje, maluje, lepi z plasteliny i potrafi posługiwać się nożyczkami

podczas rysowania, zabawy - potrafi skupić się na zadaniu i stara się doprowadzić je
do końca

potrafi liczyć, dodawać i odejmować na przedmiotach i na palcach

umie pokazać prawą i lewą stronę

to znaczy, że z powodzeniem rozpocznie naukę w pierwszej klasie.

**Jeżeli Twoje dziecko chce iść do szkoły, a w większym lub mniejszym stopniu
radzi sobie w wymienionych wyżej zakresach, na pewno da sobie radę w
pierwszej klasie.**